Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:Південноукраїнський національний педагогічний університетімені К. Д. Ушинського (м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)

Одеса
2017

Ministry of Education and Science of Ukraine
National Academy of Educational Sciences of Ukraine
Association of Universities of Ukraine
Odessa Regional State Administration
Odessa City Council
Odessa Regional Advanced Training Institute for Teachers
Education and Culture Centre «Confucius Institute»

SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K. D. USHYNSKY

THIRD INTERNATIONAL CONGRESS

«GLOBAL CHALLENGES OF PEDAGOGICAL EDUCATION IN ACADEMIC SPACE»

18-21 May 2017

South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
26, Staroportofrankivska Str.

Odessa
2017

УДК 378.4:37.015.3+001
ББК 74+72я43
Г 54

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
(протокол № 11 від 27 квітня 2017 року)

Укладачі:

Чебикін Олексій – доктор психологічних наук, академік НАПН України (голова)
Ананьєв Антон – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Андрущенко Віктор – доктор філософських наук, академік НАПН України (Україна)
Богуш Алла – доктор педагогічних наук, академік НАПН України (Україна)
Білова Наталія – кандидат педагогічних наук, приват-професор (Україна)
Балуба Ігор – кандидат історичних наук, начальник відділу педагогічної та післядипломної освіти Міністерства освіти і науки України (Україна)
Бідний Григорій – професор Університетського коледжу м. Нью Джерсі (США)
Богданова Інна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Гаєвець Яна – кандидат педагогічних наук, викладач (Україна)
Гайжутіс Альгірдас – габілітований доктор гуманітарних наук, академік, член-кореспондент Академії наук Литовської республіки (Литва)
Дін Сінь – PhD, координатор Освітньо-культурного центру КНР «Інститут Конфуція» (Китай)
Джангулашвілі Леван – професор (Грузія)
Джуринський Петро – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Долинський Борис – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жаровцева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жук Олександр – доктор педагогічних наук, професор (Білорусь)
Задорожна Любов – кандидат філософських наук, заступник директора Одеського обласного інституту вдосконалення вчителів (Україна)
Койчева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Копусь Ольга – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Курлянд Зінаїда – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Мартинова Раїса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Музиченко Ганна – доктор політичних наук, професор (Україна)
Наумкіна Світлана – доктор політичних наук, професор (Україна)
Осипова Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Пальшкова Ірина – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Попова Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент(Україна)
Саннікова Ольга – доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України (Україна)
Симоненко Світлана – доктор психологічних наук, професор (Україна)
Скворцова Світлана – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Тарасенко Ольга – доктор мистецтвознавства, професор (Україна)
Хмель Наталя – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Яковлєва Марина – кандидат психологічних наук, доцент (Україна)

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

Г 54 **Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі** : матеріали III Міжнародного Конгресу (м. Одеса, 18-21 травня 2017 року) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 678 с.

ISBN 978-966-916-275-5

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародного Конгресу «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі», присвяченого узагальненню педагогічних, психологічних та соціально-політичних аспектів підготовки сучасного вчителя; системі формування духовного та інтелектуального потенціалу сучасної молоді; перспективним психолого-педагогічних концепціям підготовки вчителя в системі університетської освіти; інноваційним авторським педагогічним технологіям.

Збірник рекомендовано для широкого кола фахівців, які цікавляться проблемами педагогічної освіти.

УДК 378.4:37.015.3+001
ББК 74+72я43

© Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського, 2017

ISBN 978-966-916-275-5

• його *застосування* відбувається шляхом його відтворення без змін, з частковим творчим перетворенням, з виконанням практичних дій на основі отриманих знань (розв'язання задач, створення приладів для виконання лабораторних робіт і т. д.)

2) Шестиступіневе повторення кожної наступної частини матеріалу, що вивчається, з усіма раніше вивченими:

• перше – це багаторазове вживання ізольованих мовних одиниць, що призводить до їх введення в оперативну пам'ять, у якій інформація зберігається не більше 8 годин;

• друге – це багаторазове вживання словосполучень та окремих речень з матеріалу що вивчається, що призводить до його введення на проміжний рівень запам'ятовування, який зберігається в пам'яті близько 72 годин;

• третє – це багаторазове вживання того ж матеріалу в різних видах *навчальної* мовленнєвої діяльності, що призводить до його введення у довготривалу пам'ять; але не забезпечує його відтворення через відстрочений у часі період ;

• четверте – це багаторазове вживання того ж матеріалу у всіх видах *творчої* мовленнєвої діяльності, що призводить до його введення в довготривалу пам'ять, що забезпечує будь-яке відстрочення в часі його використання;

• п'яте – це багаторазове вживання того ж матеріалу в усіх видах *спонтанної* мовленнєвої діяльності, що призводить до його переходу в клішовані мовленнєві одиниці, завжди готові до використання у відповідній мовленнєвій ситуації;

• шосте і всі наступні вживання того ж матеріалу допускають його перетворення, скорочення, розширення та будь-яке інше трансформування.

Дидактичною основою компресійного методу є:

• принцип відповідності навчального матеріалу реальним психофізіологічним і навчальним можливостям більшості учнів, з урахуванням їхнього віку і мотивації навчання;

• принцип обов'язкового засвоєння на уроці нового матеріалу і його різнопланового поєднання з раніше вивченим;

• принцип рівних можливостей для всіх учнів, що запобігає появі відстаючих і прогалин у їхніх знаннях;

• принцип регулярної зміни видів діяльності на одному занятті, що запобігає втомлюваності учнів, одноманітності навчального процесу;

• принцип переходу до вивчення наступного матеріалу за умови міцного засвоєння попереднього.

Методичною основою компресійного методу є:

Створення одного універсального тексту, що включає весь обсяг тематичного та лінгвістичного матеріалу. Поділ тексту на смислові частини у яких в кожній наступній повторюється весь мовний та мовленнєвий матеріал зі всіх попередніх. Опрацювання кожної частини тексту шляхом її читання, переказу, обговорення, інтерпретації та відтворення у всіх видах мовленнєвої діяльності.

ІНТЕРАКТИВНА КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

Мельниченко Г. В.
Університет Ушинського, Україна
Радкіна В. Ф.
Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна

Загальні тенденції розвитку світового суспільства визначають оновлення методології професійної підготовки майбутніх фахівців, особливо у сфері мовної підготовки. Формування лінгвістичної компетенції сьогодні є лише частковим завданням професійної підготовки майбутнього викладача іноземної мови. Сучасні освітні програми вимагають глибокого розуміння мовно-культурного простору інших держав і здатності ефективно функціонувати в їхньому культурному середовищі та призводять до необхідності формування лінгвокультурологічного поля як невід'ємної складової моделі особистості майбутнього викладача іноземних мов.

Показниками сформованої полікультурної картини світу виступають: іншомовна комунікативна компетенція; широка культурологічна освіченість; комунікабельність, толерантність, особистісні якості [4]; субпоказниками – високий рівень сформованості лінгвокультурологічного поля вчителя-мовознавця. Останнє передбачає оперування не мовними знаками, а лінгвокультурологічними – лінгвокультуремами, що за змістом є більш глибокими та

варіативними: якщо слово містить тільки знак – значення, то лінгвокультурема відображає знак – значення – поняття / предмет [1].

Безумовно, формування лінгвокультурологічного поля потребує постійної роботи майбутнього фахівця, орієнтованої на отримання результату. Щоб результат був стійким, процес повинен бути постійним (мати ознаки технології) та різнобічним.

Одним з найбільш ефективних методів роботи в сучасній вищій школі є метод інтерактивного навчання. Аналіз науково-методичної літератури (А.В. Видріна, Н. Н. Петрухіна, О. В. Бєляєв, Т. Л. Савченко та ін.) дозволяє трактувати інтерактивне навчання як форму й умову реалізації особистісно орієнтованого навчання.

Оскільки головними принципами інтерактивного навчання є принципи співпраці суб'єктів освітнього процесу, урахування особистісних особливостей студентів, а також забезпечення їхнього психолого-педагогічного комфорту в процесі навчання (О. В. Бєляєв), формою реалізації інтерактивного навчання пропонується робота в малих групах (інтерактивна діяльність на рівні студента з іншими студентами), провідними прийомами – мозковий штурм у малих групах (викладачу відводиться фасилітативна функція), робота в співпраці, виконання проектів у мікрогрупі тощо.

Зауважимо, що засвоєння теоретичних курсів традиційно викликають труднощі у студентів тим, що їхній зміст є ємним й інтегративним, охоплює значний за об'ємом і складний за інформативною насиченістю матеріал, який важко засвоїти в короткий строк. Навчання в малих групах здатне вирішити цю проблему.

Ефективним дидактичним фоном для формування лінгвокультурологічного поля як показника сформованості полікультурної картини світу майбутнього вчителя іноземних мов виступають такі дисципліни як «Лінгвокраїнознавство», «Теоретична граматика», «Лексикологія», «Стилістика» та інші теоретичні курси з іноземної мови, що вивчається.

Розглянемо особливість використання методу інтерактивного навчання на прикладі дисципліни «*Історія англійської мови*», яка не лише поглиблює загальну філологічну підготовку майбутніх викладачів і сприяє розумінню студентами структури та системи англійської мови, але й демонструє причини та шляхи утворення специфічних мовних особливостей, які властиві сучасному стану англійської мови в умовах розвитку нації як частини полікультурного простору. Отримані в ході спостереження й опитування результати підтверджують наступні положення.

1. Фронтальні форми спираються на сильних студентів, очікування відповіді від слабкого студента гальмує ритмічне просування роботи. Робота в малих групах усуває часові й психологічні перешкоди в процесі учіння. Дане положення обґрунтовує доцільність реалізації *прийому мозкового штурму в малих групах* – прийому, який найкращим чином відповідає специфіці навчального курсу, де багато положень ґрунтуються на гіпотезах і припущеннях.

2. Фронтальна робота виводить викладача на центральне місце, натомість робота в малих групах створює умови для повноцінного інтерактивного процесу навчання, де кожен у короткий строк виступає і як носій, і як реципієнт знань. Дане положення обґрунтовує доцільність реалізації прийому *навчання в співпраці*.

3. Робота в малих групах, на відміну від фронтальних видів інтерактивної діяльності, робить акцент на розвитку комунікативних навичок студентів на міжособистісному рівні, виховному потенціалі учбової діяльності, партнерській підтримці та створенні періодів релаксації в навчальній діяльності. Дане положення обґрунтовує вибір такого інтерактивного виду роботи, як *виконання проектів* у мікрогрупі (2-3 студенти).

Як свідчать дані спостереження й опитування студентів, така організація роботи сприяє зміцненню й покращенню міжособистісних стосунків, зміненню відношення до дисципліни, зростанню впевненості у власних можливостях. Окрім того, використання інтерактивного методу сприяє формуванню важливих професійних компетентностей, а саме: комунікативної, науково-дослідної та лінгвокультурологічної.

Література

1. Воробьёв В. В. Лингвокультурология: Монография / В. В. Воробьев. – М. : РУДН, 2008. – 336 с.

2. Омелянчук І. І. Сутність поняття «полі культурність» як основоположного компоненту в структурі міжкультурної комунікації / І. І. Омелянчук // Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс] : Збірник наук. праць / Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка. – Випуск 7. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_7.